

Lasten SOTAPOLKU

SOTAPOLUN KOHTEET

1. Sotapolku alkaa tästä
2. Juoksuhauta
3. Telttakuoppa
4. Mitä sotilas teki vessahädän tullessa?
5. Korsu
6. Metsäpalot
7. Potero
8. Muuntaja
9. Suo
10. Tulenjohtoasema
11. Vartiopaikka
12. Ruotsalaiset vapaaehtoiset
13. Raja
14. Hautaristi
15. Korsu ”Den Gyllene Freden” (Kultainen rauha)
16. Vartiopaikka
17. Norsupyssy
18. Ritsa
19. Tunneli
20. Korsu ”Kvackebo”
21. Rajapaalu nro 19
22. Miten peseytyä metsässä?
23. Rajapaalu nro 20
24. Kuoleman kumpare
25. Muistokorsu ”Den Gyllene Freden”
(Kultainen rauha)

1. Tästä alkaa sotapolku

Tervetuloa mukaan kierrokselle sotilaiden jalanjäljissä. Kävelyn aikana saat tietää lisää sotilaiden elämästä juuri tällä alueella. Kuljet myös vanhan Neuvostoliiton rajan yli.

Talvisodan jälkeen Neuvostoliitto otti Hangon haltuunsa ja kaikkien suomalaisten piti muuttaa pois. Neuvostoliittolaiset olivat Hangossa puolitoista vuotta.

Seuraa valkoisia numeroviittoja ja nuolia ja liiku varovasti. Onnea matkaan!

2. Juoksuhauta

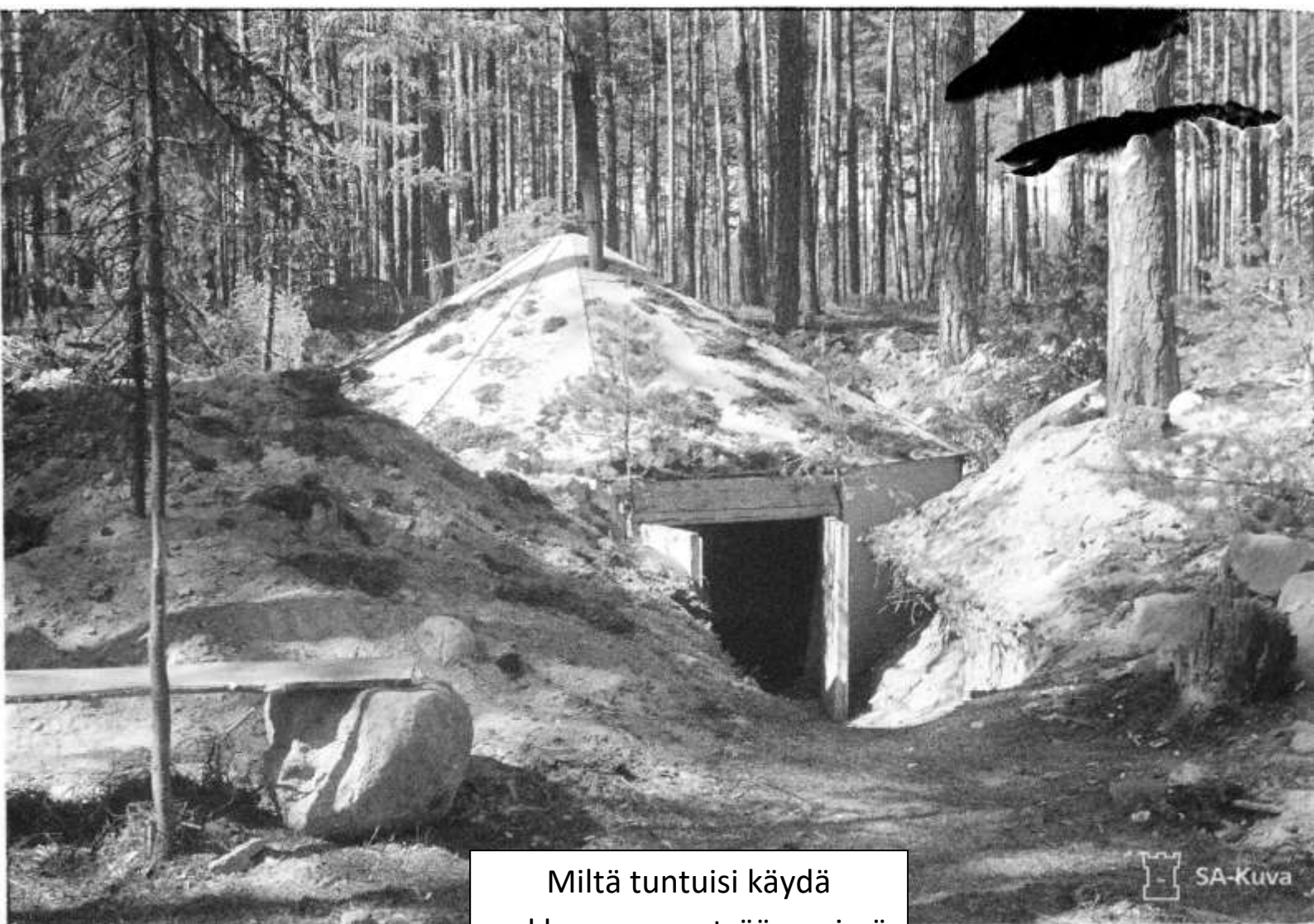
Sotilaat kaivoivat itse juoksuhautoja, jotta he voisivat liikkua paikasta paikkaan, vihollisen huomaamatta. Kuvittele, että sinun pitäisi liikkua koko ajan maanpinnan alla! Vain siellä oli turvallista.

Juoksuhaudat ja kuopat, joita näet tämän polun varrella, ovat suurimmaksi osaksi ruotsalaisten sotilaiden kaivamia. He tulivat Suomeen auttamaan meitä.

3. Telttakuoppa

Maanpinnan alla oli turvallisinta oleskella sodan aikana, ja sen takia myös sotilaiden asuinpaikat rakennettiin maan alle. Kuopan päälle pystytettiin teltti, ja majoituspaikka oli valmis.

Miltä tuntuisi käydä
nukkumaan metsään, missä
vihollinen on lähellä?

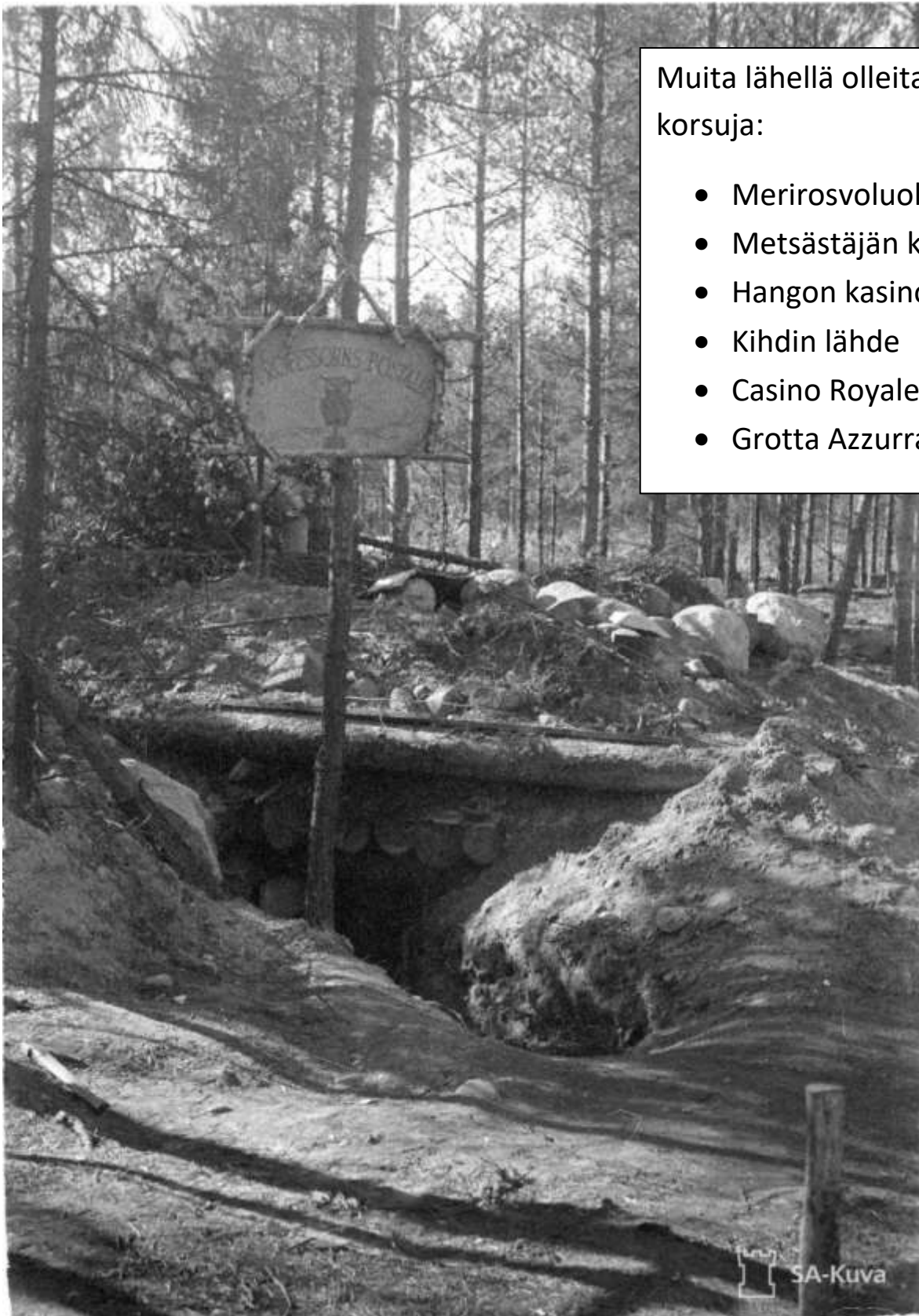
4. Mitä sotilas teki vessahädän tullessa?

Sotilaat rakensivat omat vessansa metsään. Yksinkertaisin muoto oli maahan kaivettu kuoppa. Jos sotilaat jäivät samaan paikkaan pidemmäksi aikaa, pystytettiin riuku kahden puun väliin, kuten tässä.

5. Korsu

Korsu on maanalainen mökki, jossa sotilaat asuivat rintamalla. Sotilaat antoivat korsuille nimiä, ja sitä, joka oli tässä kohdassa sodan aikana, kutsuttiin Professorin asuinpaikaksi.

Muita lähellä olleita korsuja:

- Merirosvoluola
- Metsästäjän kolo
- Hangon kasino
- Kihdin lähde
- Casino Royale
- Grotta Azzurra

6. Metsäpalot

Sotilaiden ampumat kranaatit aiheuttivat usein metsäpaloja. Tämäkin metsä Suomen puolella on palanut sodan aikana. Sotilaat autoivat sammutustöissä.

Millaisilla tykeillä suomalaiset sotilaat ampuivat? Käy museon Tykkihallissa katsomassa!

7. Potero

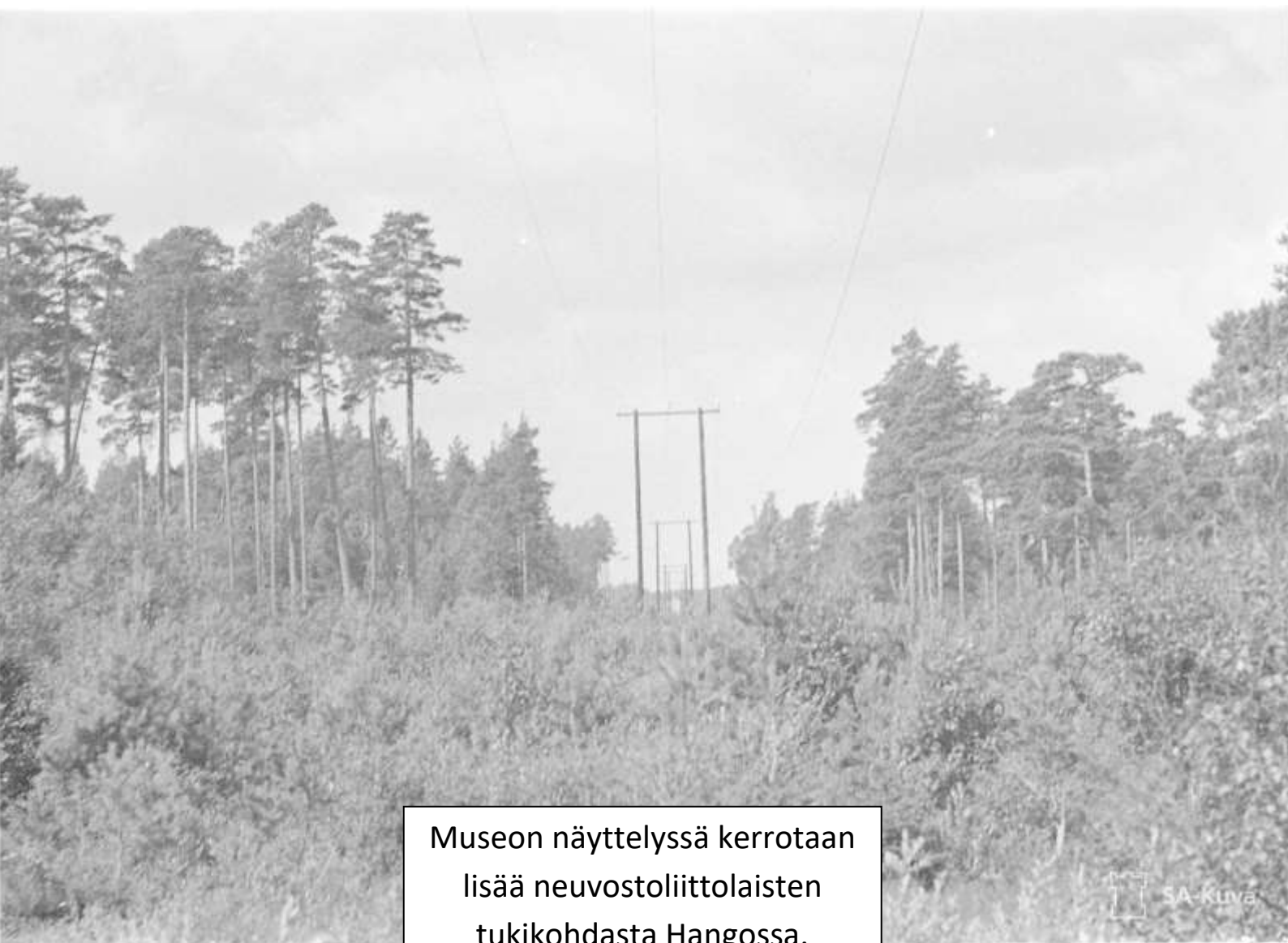
Sotilaan taistelupaikkaa kutsutaan poteroksi. Jotta mukaan mahtuisi myös isompi ase potero laajennettiin tuliasemaksi. Hyvin toimiva tuliasema suojasi sekä sotilasta että asetta. Tuliaseman yhteyteen voitiin rakentaa korsu.

Kuvassa näkyy Maksim-konekivääri. Löydätkö samanlaisen museon näyttelystä? Kuvan vasemmanpuoleinen kypärä löytyy myös museosta.

8. Muuntaja

Näetkö muuntajan sähkölinjan varrella? Siellä Neuvostoliitolaiset tarkka-ampujat väijyivät sodan aikana, eli pidä pääsi matalalla.

Museon näyttelyssä kerrotaan lisää neuvostoliittolaisten tukikohdasta Hangossa. Tiesitkö, että neuvostoupseerit toivat vaimonsa ja lapsensa mukaan Hankoon?

9. Suo

Edessäsi oleva suo toimi luonnollisena esteenä, joka oli vaikea ylittää.

Luontoa käytettiin puolustuskeinona monella eri tapaa. Keksitkö sinä mitä luonnollisia esteitä luonnosta löytyy, ja miten niitä voi käyttää oman alueensa puolustuksessa?
(Vinkkejä: järvet, puut, kallionreunat)

10. Tulenjohtoasema

Tässä toimi sodan aikana tulenjohtoasema. Tulenjohtoasemalta nähtiin kiikarin avulla mihin kranaatti osui. Täältä oltiin puhelimitse yhteydessä sotilaisiin, jotka ampuivat tykeillä. Tulenjohtaja kertoi asemiehille, miten suuntaa pitää muuttaa, jotta kranaatti osuisi tarkemmin maaliin.

Miten puhelimet toimivat ennen? Ei ollut langattomia puhelimia, vaan ne olivat liitetty yhteen kaapeleilla.

Sotilaat vetivät usein kaapeleita tullessaan uusiin paikkoihin, jopa saaristoon.

Silloin kaapeli kulki merenpohjassa.

11. Vartiopaikka

Vähintään yksi sotilas oli yötä päivää vartiossa, jotta muut sotilaat olisivat turvassa. Yöllä vartiossa oleva sotilas tarkkaili lähiympäristöä ja hälytti vaaratilanteessa. Jos vihollinen lähestyi, vartiossa oleva sotilas herätti toverinsa vetämällä hälytyslangasta tai ampumalla laukauksen.

Sodan aikaan toimittiin usein pareissa. Näin oli turvallisinta, koska jos toiselle sattui jotain, toinen pystyi kutsumaan apua.

On aina turvallisempaa liikkua metsässä yhdessä toisen kanssa. On myös hyvä pitää puhelin mukana, jotta voi soittaa apua, jos jotain sattuisi.

12. Ruotsalaiset vapaaehtoiset

Tällä alueella oli myös ruotsalaisia sotilaita, jotka tulivat Suomeen vapaaehtoisina puolustamaan meidän maatamme. Paljon sodanaikaisista jäljistä luonnossa on juuri näiden ruotsalaisten jälkiä.

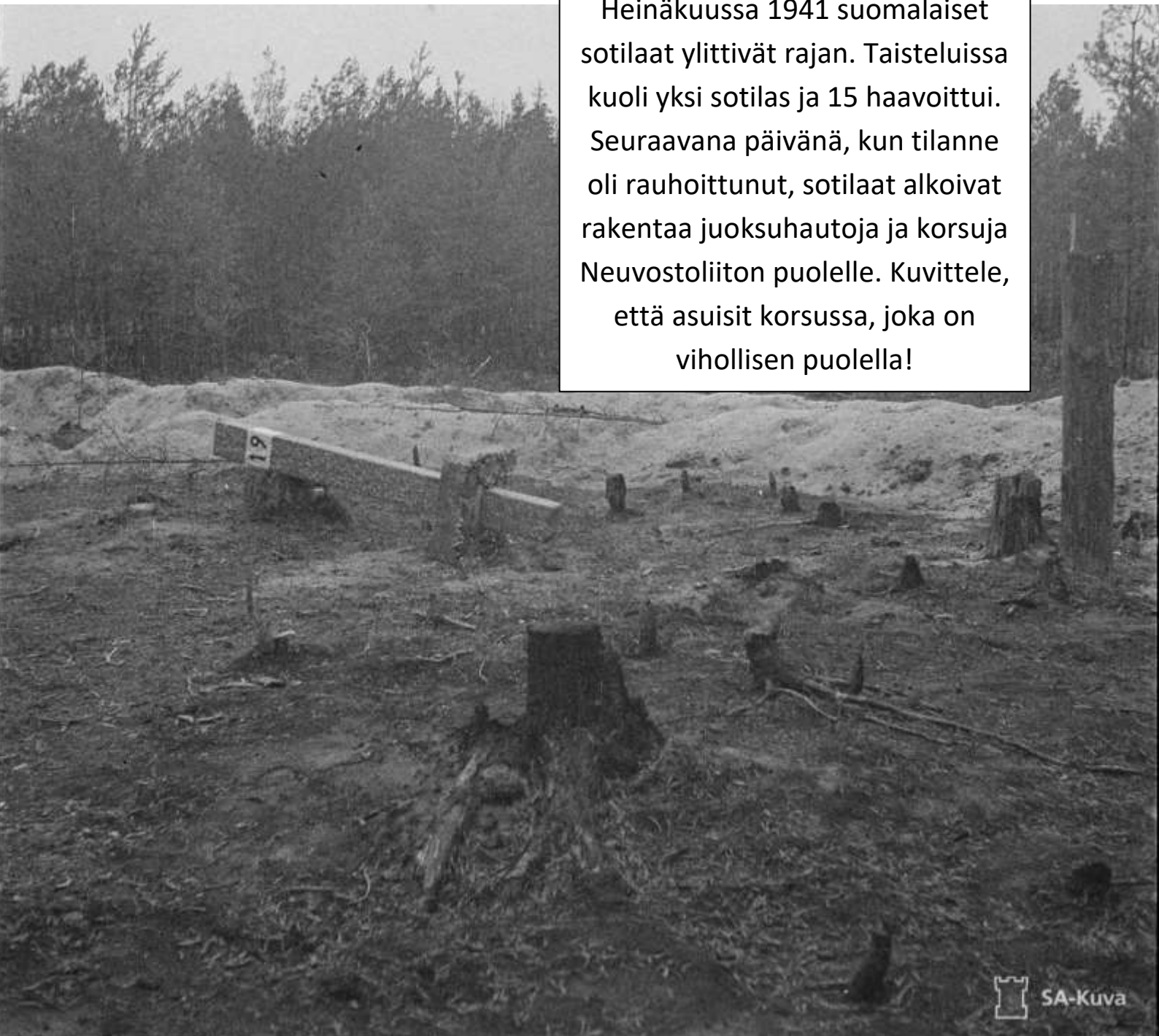
A black and white photograph showing several Finnish soldiers in a forest trench. They are wearing helmets and carrying gear. One soldier in the foreground is pointing towards the right. The background is a dense forest of tall trees.

Mistä arvelet johtuvan,
että Suomeen tuli niin
paljon vapaaehtoisia
sotilaita juuri Ruotsista?

13. Raja

Seisot nyt vanhan Neuvostoliiton alueen rajalla. Rajaa vartioitiin tarkkaan molemmilta puolilta. Alue, jolle olet nyt menossa, kuului Neuvostoliiton puolelle, mutta täällä liikkui myös suomalaisia joukkoja, jotka olivat ylittäneet rajan.

Istahda hetkeksi penkille levähtämään ennen kuin jatkat matkaa. Toinen penkki on Suomen puolella ja toinen Neuvostoliiton. Kumman valitset?

Heinäkuussa 1941 suomalaiset sotilaat ylittivät rajan. Taisteluissa kuoli yksi sotilas ja 15 haavoittui. Seuraavana päivänä, kun tilanne oli rauhoittunut, sotilaat alkoivat rakentaa juoksuhautoja ja korsuja Neuvostoliiton puolelle. Kuvittele, että asuisit korsussa, joka on vihollisen puolella!

14. Risti

Sotilas Richard Dahlén istui eräänä aamuna vartioasemassaan, kun hän näki neuvostoliitolaisen sotilaan tulevan juosten häntä kohti. Kun sotilas oli noin viisi-kuusi metriä hänestä, hän huusi sekä "Stoi!" (Seis!) että "Rukiveer!" (Kädet ylös!), mutta sotilas jatkoi juoksemistaan ja alkoi ampua Dahlénia kohti. Dahlén suojautui eikä saanut osumia, mutta hän ampui sotilaan, joka kuoli vain muutaman askeleen hänestä. Risti näyttää paikan, missä neuvostoliitolainen sotilas kuoli.

15. Korsu ”Den Gyllene Freden” (Kultainen rauha)

Tässä oli sodan aikana alueen kuuluisin korsu, joka sai nimensä tukholmalaisen ”Den Gyldene Freden”-ravintolan mukaan. Museon vieressä on kopio korsusta. Ruotsalaiset antoivat korsuille nimiä heille tuttujen paikkojen mukaan, jotta he tuntisivat olonsa kotoisemmaksi Suomessa.

Museon pihalla on kopio korsusta, joka sijaisi tällä paikalla sodan aikana.

Tässä korsussa asui
sodan aikana
ylikersantit Gyllå ja
Hurtig, alikersantit
Andersson ja Johansson
sekä sotilaat Jansson,
Melander, Persson ja
Andreasson.

16. Vartiopaikka

Varsinkin öisin, kun oli pimeää, vartiossa oleva sotilas kuunteli tarkkaan, ettei kukaan ylittänyt rajaa. Tietääkseen oliko henkilö suomalainen vai neuvostoliitolainen käytettiin tunnussanaa. Mikäli sotilas ei antanut oikeaa tunnussanaa, vartija antoi hälytyksen, usein ampumalla laukauksen.

17. Norsupyssy

Sotilaat käyttivät muun muassa asetta, jota kutsuttiin norsupyssyksi. Se oli valmistettu Suomessa. Museon Tykkihallista löytyy vastaavanlainen sveitsiläinen kivääri.

Museon Tykkihallissa on
vastaavanlainen sveitsiläinen
Solothurn-niminen kivääri.

18. Ritsa

Käsikranaatteja ei aina voitu heittää tarpeeksi kauas. Silloin sotilaat käyttivät tapaa, jonka he olivat oppineet jo lapsena, ja lähettivät käsikranaatteja vihollisen puolelle ritsalla.

Oletko sinä joskus
ampunut ritsalla?

19. Tunneli

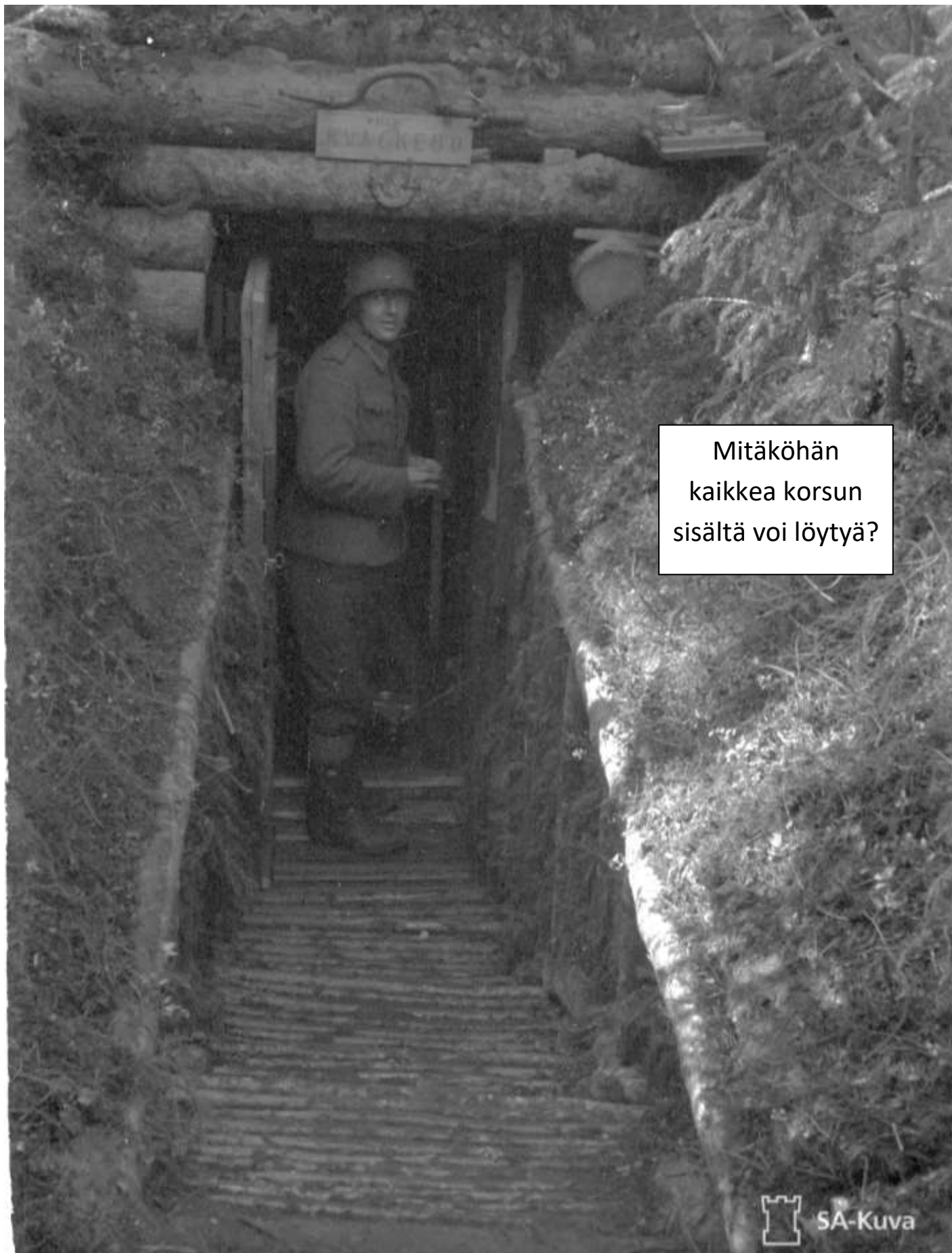
Vanhan maantien alle rakennettiin useita tunneleita. Tien toisella puolella ne jatkuivat juoksuhautoina Neuvostoliiton puolelle. Oli tärkeää pitää pää maanpinnan alla, ja tunneleiden kautta pääsi tien toiselle puolelle vihollisten huomaamatta.

Mitä arvelet kuvan
sotilaan näkevän?

20. Korsu ”Kvackebo”

Tässä oli sodan aikana korsu nimeltään ”Kvackebo”.

Mitäköhän
kaikkea korsun
sisältä voi löytyä?

SA-Kuva

21. Rajapaalu nro 19

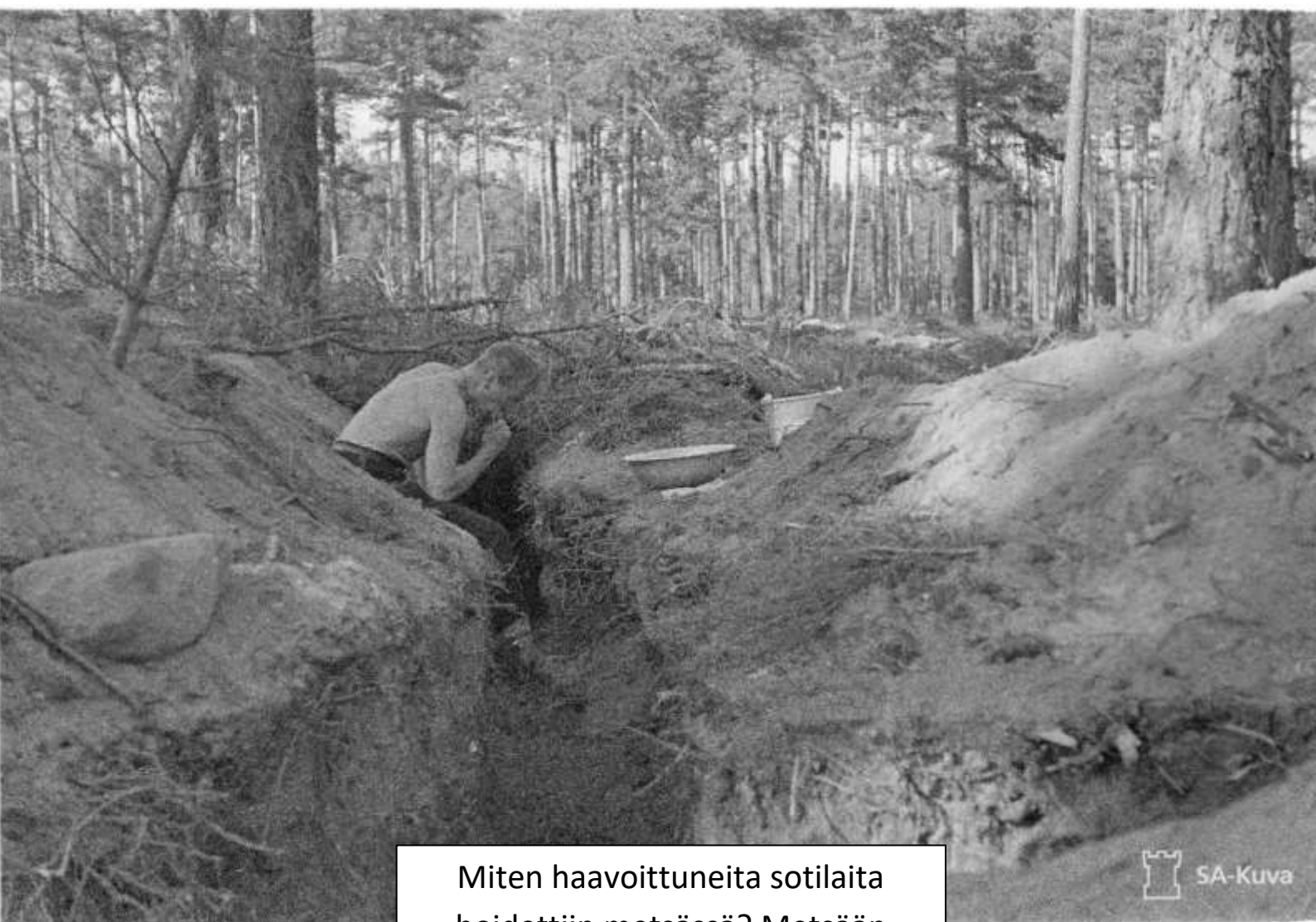
Tässä kulki Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja. Rajapaalu nro 19 oli sodan aikana täsmälleen samassa paikassa. Raja on 10 metriä leveä ja merkitty graniittipaalulla, jonka molemmin puolin on puusta tehty paalu.

Museon näyttelystä
löytyy aito
rajapaalu nro 16.

22. Miten peseytyä metsässä?

Rintamalla oli hankalaa peseytyä ja pitää vaatteensa puhtaina. Jokainen teki parhaansa. Kuvittele, että joutuisit elämään metsässä, etkä pystyisi käymään suihkussa moneen viikkoon!

Miten haavoittuneita sotilaita hoidettiin metsässä? Metsään pystytettiin kenttäsairaaloita! Museon näyttelystä löytyy erilaisia välineitä, joita käytettiin kenttäsairaaloissa.

23. Rajapaalu nro 20

Lähempänä tietä näkyy rajapaalu nro 20. Täällä piti olla varuillaan, koska vihollisten tarkka-ampujat väijyivät rautatien toisella puolella.

24. Kuoleman kumpare

Tätä kukkulaa kutsutaan Kuoleman kumpareeksi, koska tällä paikalla kuoli 17 sotilasta sodan aikana.

25. Muistokorsu ”Den Gyllene Freden”

Vasemmalla on kopio korsusta ”Den Gyllene Freden” (Kultainen rauha), jonka seudun sotaveteraanit rakensivat vuonna 1981.

ONNEKSI OLKOON! Selviydyit sotapolusta.

Nyt pääset tutkimaan museoalueen juoksuhautoja ja kokeilemaan esterataa. Voit myös käydä sisällä museon kanttiinissa ja kaupassa.

Toivottavasti tulet taas käymään!

Seuraa meitä

@frontmuseum.fi

@hangofrontmuseum

www.rintamamuseo.fi